

Spåner eller halm?

Af Susan Hansen og Bo Petersen, Kennel Ulvedalen

I forlængelse af artiklen om hygiejne ved stort hundehold i Polarhunden nr. 3, 2010, vil vi her komme med vores bud på, hvilke materialer man kan anvende som bund i hundehuse, bokse og som strøelse i playground og hundegårde.

Når hunden primært opholder sig udenfor i hundegård med adgang til et hundehus, skal man tage hensyn til det miljø, man etablerer for hunden. Selvom hunden, i kraft af en naturlig "overfrakke", kan holde sig varm og delvis tør, er det vigtigt, at hunden kan ligge og sove i et tørt og isolerende miljø – et miljø, der også helst skal være så fri for bakterier og svampe som muligt. Herudover forholder vi os til, om der er støv- og lugtgener.

Ligeledes kan man have behov for at dække mudrede områder af playgrounden med et fugtsugende eller –bindende lag. Derudover skal der også noget isolerende i hundenes transportbokse – især i udvendige bokse på fx trailere eller Pick-up/ladvogne.

Vi har til alle disse formål valgt at anvende to forskellige produkter; nemlig halm og strøelse af træspåner. Begge produkter består i bund og grund af cellulosefibre men har alligevel vidt forskellige egenskaber, ligesom der også er meget stor prisforskel.

Nedenstående er vores bud på fordele og ulemper samt en beskrivelse af, hvor vi anvender henholdsvis småspåner og halm.

Spåner	Halm
Består primært af cellulose	Består primært af cellulose
Restprodukt ved savværksproduktion - fortrinsvis fra nåletræer	Restprodukt ved høst - stråene
Meget god sugesevne	Nogenlunde god sugesevne
Stort set ingen lugtgener	Lugtgener forekommer ret hurtigt
Næsten sterilt og delvist desinficerende Bakterierne har vanskeligt ved at etablere sig	Ikke sterilt men indeholder naturligt svampe og bakterier og giver derved gode vækstbetingelser for disse, når der ligger en varm hund i halmen
Støver ikke	Støver
Ringe isoleringsevne	Perfekt som isolering
Langsom kompostering	Hurtig kompostering
Kostbart: 60-85 kr./balle	Billigt: 10-20 kr./balle

Spåner

Strøelse af spåner leveres i baller á 50 liter og kan købes i de fleste landbrugsbutikker. I de større byer kan det dog være vanskeligt at købe de store baller, da portionerne her ofte passer til de mindre kæledyr som gnavere eller fugle og er meget dyre. Spånerne kan også handles på nettet og købes i større partier. En enkelt balle koster i den lokale landbrugsbutik 85 kr. men store rabatter kan fås ved køb af større partier. En palle med 18 baller koster leveret 1.300 kr.

Savspåner er et restprodukt ved bearbejdning af træ og stammer typisk fra savværker samt fra andre dele af træindustrien. Spånerne er som udgangspunkt næsten sterile og indeholder derudover naturligt forskellige desinficerende stoffer. Dette gør, at hundene sjældent får infektioner eller hotspot, når de ligger på spåner. Samtidig har spånerne en formidabel sugsevne, hvilket bevirker, at hundehuset/boksen føles tør selv ved høj fugtighed.

Spåner, 50 liter, fra Spanvall

Vi anvender spåner i hundehuse og transportbokse, når det er almindeligt dansk vintervejr med plusgrader og høj luftfugtighed. Derudover anvender vi spåner på områder i playgrounden, der i vinterperioden har tendens til at blive muddrede. Her har spånerne en fantastisk

effekt, når de bliver lagt ud direkte på det muddrede område. Selv i perioder med megen regn holder spånerne området helt muddrefrit i 2-3 uger. Spånerne virker som et slags tæppe, der kun meget langsomt bliver blandet med den fugtige jord. Når et lag er ved at være brugt, lægger man bare et nyt ovenpå det gamle uden at skulle fjerne noget. Det gamle lag integreres i jorden og gør denne lettere. Træflis kan også bruges til dette formål, hvis man har adgang til dette, men halm kan slet ikke bruges til dette formål, da den meget hurtigt bliver æltet ned i muddret til en grødagtig substans.

Det er rart at ligge tørt og godt i playgrounden

Vores erfaring med at anvende spåner er ydermere, at den til tider ramme lugt, der kan herske i et område med mange hanhunde, helt eller delvis forsvinder.

Den primære ulempe ved spåner – ud over prisen – er, at spånerne isolerer meget lidt. Når vi tager til Sverige om vinteren, og når det er frost i længere perioder i Danmark, anvender vi derfor ikke spåner alene men supplerer med et godt lag halm, der isolerer meget bedre. Man kan dog fint lade et lag spåner blive i bunden, hvis de er tørre, og det ikke er meget koldt. Når temperaturerne er meget lave, skal spånerne dog fjernes, da de

fryser sammen til et nærmest spånplade-lignende lag.

Spåner i hundehus

Halm

Halmen leveres i baller - store og små - og kan købes fra de gårde, hvor der er et salg. Igen kan du benytte dig af nettet eller holde dig orienteret via lokalaviserne, hvor der ofte bliver annonceret salg af halmballer – specielt i efteråret umiddelbart efter høstperioden. Halm er meget billigt. En balle koster typisk mellem 10 og 20 kr. og store rabatter kan opnås ved køb af større mængder. Findes der en rideskole eller et stutteri i nærheden kan det ofte også lade sig gøre at komme med i deres storindkøb.

Da halm er et restprodukt fra dyrkning af kornsorter, forekommer halmen i forskellige kvaliteter alt efter, hvilken kornsort, den stammer fra. Vi har ikke de store erfaringer med de forskellige sorter, men efter sigende skulle havrehalm være det bedste (og dyreste) mens byghalm skulle være af ringere kvalitet.

Vi anvender kun halm i vinterperioden og som supplement til spånerne. Halmen er i høj grad bedre som isolerende materiale end spånerne. Hundene nyder at "rede" seng og lave en hule at putte sig i. Vi beholder spånerne i bunden på grund af den høje sugsevne, der adskiller den fra halm. Vi

bruger halmen i hundehusene samt i transportboksene om vinteren, når det er under eller i nærheden af frysepunktet. Vi har også altid ekstra baller halm med til Sverige, når vi tager på vinterferie; dels for at kunne skifte halmen i boksene, der hurtigt bliver flad og sur, og dels for at kunne lægge halmen ud, hvor hundene står på stake-out, når de har været ude på træningsture eller til konkurrencer. Her er halm et suverænt produkt, der isolerer perfekt mod kulde og fugt fra sneen. Dog kan nogle hunde få problemer med hotspot, hvis de ligger for længe i halmen.

Når vi har halm i husene, sørger vi for at fjerne det halm, der kommer ud i hundegårdene, da halmen meget hurtigt kommer til at lugte.

Ulemperne ved halm er primært, at det er et forholdsvis urent produkt, der naturligt indeholder mange bakterier og svampesporer. Derfor er det ikke ualmindeligt, at for gammel og fugtig halm bliver grobund for alle mulige sjove svampefrugtlegemer (paddehatte). Det er selvfølgelig interessant ud fra en botanisk betragtning men mindre smart ud fra en hygiejnisk betragtning. Derudover skal halmen skiftes ofte, da den hurtigt begynder at lugte grimt.

Halm som liggeunderlag på sne

Lugt og duft

Ved brug af spåner oplever vi færre lugtgener, idet spånernes gode sugsevne

binder fugt og ammoniak. Spånerne har en sugsevne, der er ca. 4 gange større end snittet halm. Når spånerne er tørre, er det vanskeligere for bakterier og svampe at få "rodæste", hvorimod der ikke skal helt så meget til, før der er en bakterieudvikling i halmen. Er halmen fugtig, er der grobund for bakterie- og svampevækst, og dermed også lugtgener.

Når vores hunde opholder sig i et miljø med kun spåner, oplever vi, at hundene altid dufter af frisk træ eller svensk skov. Når vi til gengæld supplerer med halmen, oplever vi en helt anden duft fra pelsen, der kan være mere syrlig og ram.

Allergi

Vi kan opleve, at der er nogle af vores hunde, der reagerer allergisk over for halmen, hvorfor spånerne derfor også er et godt alternativ!

I forbindelse med brug af halm som "liggeunderlag" på sne, når hundene står på stakeout, har vi oplevet, at der er nogle af hundene, der udvikler Hotspot – en bakterie-

og svampeinfektion i huden. Der kan være mange grunde til, at et hotspot opstår og udvikler sig, men vi kan blot konstatere, at det "liggemiljø", som vi her tilbyder hundene, hos nogle, fremprovokerer lidelsen. Når hunden ligger på og i halmen, vil den underliggende sne smelte, og halmen bliver våd. Der opstår nu et miljø med både varme og fugt, der kan være med til, at et hotspot opstår.

Fordele og ulemper?

Der er både fordele og ulemper ved de to materialer, hvor den ene, ikke uvæsentlige forskel, er prisen!!

Spånerne holder længere end halmen, men er dog stadigvæk et dyrere produkt, men er man et par kenneler, der slår sig sammen, kan det faktisk godt betale sig at købe den store mængde.

Vi synes, at vi efterhånden har fundet en god løsning på anvendelsen af både spåner og halm og på, hvordan de to materialer kan supplere hinanden.

Har du spørgsmål, er du meget velkommen til at kontakte os på ulvedalen@ulvedalen.com